

LIETUVOS SAVIVALDYBIŲ VISUOMENĖS SVEIKATOS PRIORITETAI: STEBĖSENOS DUOMENŲ SVARBOS, FORMUOJANT SAVIVALDOS SVEIKATOS STRATEGIJĄ, VERTINIMAS

Tyrimo vadovė: dr. Aušra Želviėnė

Atsakinga vykdytoja: Žilvinė Našlėnė

Tyrimo vykdymo laikotarpis: 2018–2019 m.

Tyrimo pagrindimas: Lietuvos savivaldybės vykdo visuomenės sveikatos stebėseną ir kasmet rengia savivaldybės visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitą, kurioje pateikiama informacija apie savivaldybės gyventojų visuomenės sveikatos būklę, sveikatos rizikos veiksnius. 2014 m. buvo pradėtas įgyvendinti savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos modelis ir kasmet stebėsenos ataskaitose išskiriamos bei analizuojamos 3 prioritetinės sveikatos problemos. Panaudojant visuomenės sveikatos stebėsenos rezultatus, planuojami veiksmai iškeltoms problemoms išspėsti. Toliau stebima, kaip keičiasi visuomenės sveikatos būklė. Taigi, savivaldybių visuomenės sveikatos stebėseną turi būti vykdoma siekiant gauti išsamią informaciją apie visuomenės sveikatos būklę ir, remiantis objektyvia informacija, planuoti ir įgyvendinti bendruomenės sveikatos stiprinimo priemones. Stebėseną turi būti siejama su veiksmais, gerinančiais gyventojų sveikatą.

Tyrimo tikslas: nustatyti Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose iškeltų prioritetinių sveikatos problemų ryšį su savivaldybės planuojamomis sveikatos strategijos veiklomis.

Tyrimo uždaviniai: (1) Įvertinti Lietuvos savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos 2014–2016 m. ataskaitose keliamas prioritetines sveikatos problemas; (2) Įvertinti priemones, skirtas savivaldybės gyventojų sveikatos problemų sprendimui savivaldybių 2011–2028 m. strateginiuose planavimo dokumentuose; (3) Nustatyti ryšį tarp savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitose nustatytų prioritetinių gyventojų sveikatos problemų ir planuojamų vykdyti sveikatos gerinimo veiksmų.

Tyrimo metodika: tyrime buvo analizuojamos 30 savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitos bei savivaldybių strateginio planavimo dokumentai – plėtos planai ir veiklos planai. Naudojantis šių dokumentų tekstine informacija apie savivaldybėje išskirtas prioritetines sveikatos problemas ir strateginiuose savivaldybės planavimo dokumentuose numatytas priemones sveikatos problemoms spėsti, sudaryta duomenų bazė, kintamuosius priskiriant tam tikrai kategorijai, kurios sudarytos remiantis Lietuvos sveikatos strategijoje naudojamais vertinimo rodikliais. Užkoduotiems duomenis vaizduoti naudotas *Mosaic plot* metodas. Duomenų vertinimui ir analizei naudotas *Chi kvadrato testas* bei neatitikties koeficientas C (angl. *Contingency coefficient*).

Išvados: (1) 2014–2016 m. savivaldybių visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaitų duomenimis, pagrindinės analizuotose savivaldybėse vyraujančios prioritetinės sveikatos sritys buvo šios: neinfekcinių ligų prevencija ir kontrolė – 23,3 proc., skurdo lygis ir nedarbas sudarė 11,9 proc., motinos ir vaiko sveikata – 11,5 proc. (2) Didžioji dalis strateginiuose savivaldybių planavimo dokumentuose numatytų priemonių buvo skirtos sveikatos infrastruktūrai gerinti – 41,3 proc., VSB darbo užtikrinimui – 29,2 proc., socialinei ekonominei atskirčiai mažinti – 11,9 proc. (3) Išanalizavus visuomenės sveikatos stebėsenos duomenų apie gyventojų sveikatą naudojimą strateginiuose planavimo dokumentuose ir numatant tolimesnes priemones, padėsiančias gerinti gyventojų sveikatą, didžiojoje dalyje analizuotų savivaldybių (21 iš 30) nustatytas silpnas ar vidutinis priklausomumas tarp stebėsenos ataskaitose ir savivaldybių strateginio planavimo dokumentuose išskirtų prioritetinių sveikatos sričių.

Daugiau informacijos gali suteikti Higienos instituto Sveikatos informacijos centro Biostatistinės analizės skyriaus specialistė Žilvinė Našlėnė, tel. nr. (8 5) 277 3302, el. paštas: zilvine.naslene@hi.lt.